

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigr d Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 4 - OSLO - TELEFON 23743

INNHOOLD: Appell til misjonssøndagen. — Det var engang — Jødernes stilling nu. — Til veiledning ved de åpne kirkedører. — Da Vår Herre var i besøk på Solbakken. — Svenske helgenlegender. — Velkommen! — Herhjemme. — og derute.

RETT + OG + SANNHET

Appell til misjonssøndagen.

Propagandaen har ved mgr. Salotti utsendt et opprop, hvis hovedtanker vi hermed gjengir:

Misjonssøndagen, som i år er den 22. oktober, fører i første rekke våre tanker hen til de flammende og nidkjære sjeler som allerede ofrer sig for det katolske apostolat. De vet at betegnelsen: apostel ikke er en ærestitel, men en opfordring til å være med i forkynnelsen av evangeliet «i all verden» — og de følger denne opfordring, denne kallelse med glede. Enten ved direkte å arbeide i marken eller ved indirekte å be for, hjelpe, styrke og opmuntre de som ofrer hele sitt liv, hele sin livsgjerning for denne hellige sak. Til denne hær vender Propagandakongregasjonen sig først og fremst med disse ord, idet den sender sin velsignelse til alle de troende som lever hver dag ved siden av de, som bringer evangeliets glade budskap, og deler deres gleder og sorger.

I min egenskap av sekretær for denne hellige Propagandakongregasjon vil jeg nu tale til Eder alle om den forestående misjonssøndag, som på én gang er en innledning og en avslutning på misjonsårets virksomhet.

Innledning, fordi denne dags konsentrasjon om apostolatet er et sædekorn som kan bringe velsignede frukter i hele kristenhetens bevissthet, befeste de organisasjoner som allerede er igang og opmuntre til å

søke nye veier for arbeidet på sjelenes frelse. Og den er en *avslutning*, fordi den for alle de troende verden over gir anledning til å bringe resultatene av sitt arbeide og ofre nogen av dem til gagn for det apostoliske virke.

Derfor hilser alle i sannhet kristne sjeler denne søndag velkommen. Og derfor behøver jeg blott ganske kort å påpeke, hvad det apostoliske misjonsarbeide *kristelig, menneskelig og kulturellt* betyr og hvorfor det er vår plikt efter evne å støtte det.

*

Kristelig sett er det et guddommeligt påbud, gitt og stadfestet av Mesteren selv like før Himmelfarten. Hans ord: «Gå ut — —» er ikke et råd, men en ordre. En katolsk skribent har sagt følgende, som vi også kan legge oss på sinne: «Den som ubetenksomt lar et av evangeliets ord falle upåaktet til jorden er like så skyldig som den der taper et stykke av en innviet Hostie.»

Misjonærer fra alle land, på alle språk, til alle tider, har med andakt mottatt dette Herrens testamente og utført Hans bestemmelse, tross det har kostet dem anstrengelser, tårer — ja blod! Deres navn er med uforgjengelige bokstaver innrisset i kristendommens historie og i Guds evige bok, og stråler med en glans sterkere og sterkere ned gjennom

Mgr. Salotti.

tidene. Og i våre dager, hvor det påstås, at Kirken har tapt sitt liv og ikke mer eier de helter som preget dens første århundrer — ser vi ikke hvorledes det stadig blomstrer en ny skare av Kirkens stridsmenn frem som i alle misjonsland fornyer sine forgjengeres handlinger?

Deres opofrelser bringer oss til å tenke på de ord av Frédéric Ozanam, at de troende ikke bør forbli uvirkomme mens misjonærene blir sønderrevet av ville dyr, tålmodig utholder alle slags anstrengelser — ja, til og med blir martyrer for fanatisme i de vantro land.

*

Menneskelig sett. Misjonsdagen er en høytidelig stadfestelse av den ekte og loyale samfunnsfølelse. De mange forsøk som der nu gjøres på av egennyttige grunner å utnytte de laverestående folkeslag ved å tvinge dem til slavearbeid eller sette dem til det hardeste arbeid i den såkalte «civilisasjons» navn — alle disse forsøk har alltid møtt og møter stedse den skarpeste motstand i Kirken. De katolske misjonærer har alltid i hele sin livsførsel vist at broderskapets ånd ikke er en fantasi, men en virkelighet. De er kommet med sine penger, sin moralske og åndelige energi til de fjerneste folkeslag for å bringe dem hjelp ved sine ord og sine handlinger, inspirerte av den største kjærlighet jorden kjenner til.

Misjonsdagen bekrefter det godes seir, lyset i mørket, lidelser som lettes, hjerter som fylles med håp — og den nærer den universelle kjærlighetsflamme som brenner for Gud og menneskeheten.

*

Og for civilisasjonen er misjonsdagen en direkte velgjerning. Ti alle denne civilisasjons oppfinnelser til å gjøre verden mindre ved å redusere alle avstander og underlegge sig alle elementer kunde bli maktmidler, særmidler, og tjene til å utrydde folkeslag for å tilrane sig deres naturherligheter, om ikke de blev anvendt også til å bringe kjærlighetens evangelium til alle disse fjerne folk.

Misjonærer vil intet for sig selv, de vil bare ofre — og denne edle innstilling har skapt mer respekt for civilisasjonens fordeler enn alle de andre «hvite» har kunnet gjøre. De bringer en civilisasjon som ikke påtvinges med sverd i hånd, men med en langsom innflytelse — de hevner ikke litt urett og skaper derved mer ondt — de tilgir og bygger fredsbroer.

Bønn, kall, offer — dette krever misjonsdagen av alle etter hvad hver kan yde. Pave Benedikt IV drog

alltid særlig omsorg for dette — Hans Hellighet Pave Pius XI våker med faderlig omsorg over dette misjonsarbeid.

Prester og lægfolk gir disse tre ting i forening — og fra denne trilogi utgår de evangeliske erobringer.

Jeg overlater til hver eneste ledelse selv å ordne med programmet for denne store dag. Det som det kommer an på er at den 22. oktober må intet sogn forbli passivt — all passivitet er en faneflukt, et forræderi mot Kirken og civilisasjonen. Intet sogn, det være nok så lite og nok så avsidesliggende, må unddra sig den rene påvirkning som misjonstanken er — ved alle midler, men mest gjennom pressen, gjennom det skrevne såvelsom det muntlige ord, og allermest ved kommunioner og tilbedelsestimer må menneskesinnene opflammes, og nye måter å få penger samlet på til det store verk må finnes. Og alt hvad den dag samles inn går til det pavelige arbeide for troens utbredelse.

Derfor — organiser den kommende misjonsdag — ta dette arbeid, dette besvær på Eder! Overalt må der finnes dem som vil gi sin tid og sine krefter til å få en stor og vellykket dag!

Medlemmer av alle foreninger som kommer inn under katolsk aksjon, men særlig alle ungdomsforeningene, må stille sig til disposisjon med begeistring og iver!

*

«Alle de troende for alle de vantro» — det er misjonsdagens mål. *«Mobiliser alt for alle!»* — det råd gir jeg til biskopenes faderhjerter, til sekulær- og ordensprestenes nidkjærhet, til lægfolkets gavmildhet — så at alle kan forene sig og sine krefter, så dagen blir en sukses — en hjelp og en støtte for alle dem som i stillhet på de fjerne steder bereder Kristi Konges inn- tog i menneskesjeler.

Nitten hundre år er forløpet siden den guddommelige godhet på Golgata fullførte verdens frelse. Innstiftelsen av Eukaristien og presteskabet, Mesterens optagelse i himmelen efter å ha gitt de første misjonærer sine anvisninger, den Helligånds utgydelse, som angir begynnelsen til Kirkens liv og det første apostoliske virke — alt dette er de store begivenheter som vi nu feirer det hellige år for — burde derfor ikke dette års misjonsdag bli glansfull i sitt forløp og sitt resultat?

Bønner og almisser, propaganda og apostolat, anstrengelser og lidelser skulde vi i denne dag bringe til vår Fader i himmelen som takk for vår tro — den han

har skjenket oss og som vi nu ber om å kunne formidle til alle de, som fra alle folkeslag kommer til nåden og kjærligheten for å hilse den romerske Kirke som sannhetens vokter — som vil føre alle nasjoner fremad på hellige og strålende veier.

CARLO SALOTTI.

Titulær-erkebiskop av Philippopolis i Trakien, sekretær for Propagandakongregasjonen, president for det pavelige arbeid for troens utbredelse.

Det var engang -

Spurven sitter stum bak kvist
såmenn om ei det fyker!
Kålgårdpilen piper trist
og nordenblåsten ryker.
Lull — lull! rokken går
støtt i moders stue,
og jo mere vinden slår,
dess mer får arnen lue.

Far har røktet kveget inn,
med halmen tettet karmen,
gnedet grisens blanke skinn,
så den kan holde varmen.
Lull — lull! rokken går,
far mot stuen stiler,
mor en bukt på tråden slår,
ser op på far og smiler.

Barnet i sin mørkningskrok,
vil søvnen overløste,
snart det vil sin billedbok
av de små hender miste.
Lull — lull! rokken går,
ild om gryten slikker,
været hårdt om gavlen slår
og hagl mot ruten klikker.

Mor kan neppe se sitt spinn
og neppe tråden make,
hei, da bæres lyset inn
og stilles i sin stake.
Lull — lull! rokken går,
tenens rappe vinge
over furubjelken slår
en sverm av skyggeringe.

Far tar ned så tung en bok,
med Gud han hvisker sammen,
famler litt ved spennets krok
og lukker med et: Amen!
Lull — lull! rokken går,
ensomheten synger,
mulmet tett om taket står
og sneen går i dynger.

Her ved moders gamle rokk
hun lærte mig å stave,
syngte om «den hvite flokk»
og «all hans nådegave».
Lull — lull! rokken står.
Men dens gamle sange
vemodsfult mot hjertet går
når kveldene blir lange.

JEPPE AAKJÆR (fornorsket).

Jødernes stilling nu.

Tilintetgjørelsen av jødedommens kulturelle og økonomiske maktstilling i Tyskland har hatt virkninger utover hele verden. Hvem som har tvilt på at der virkelig eksisterte en jødisk verdensmakt har i de siste måneder fått slående beviser på, at en organisert verdenssolidaritet ikke bare er et antisemitisk fantasioffer. Men samtidig har også de som mente at dette jødiske empirium var uovervinnelig blitt belært om det motsatte. Vel er denne makt stor, men den har en mengde sårbare steder.

Det forsøk på å boykotte Tyskland på verdensmarkedet, som er forsøkt organisert, har vist grensen for den jødiske innflytelse — den tyske økonomi har lidt betydelig skade, men den har ikke fått noe drepende slag. Man fikk tross det at boykott-parolen utgikk til hele verden, støttet av den del av verdenspressen — og det en meget betydelig del! — som dirigeres av jøder, og tross det at man opflammet hatet til det autoritetsregjerte, antimarxistiske og illiberale Tyskland i alle nasjoner, dog ikke dannet en sluttet økonomisk verdensfront mot Tyskland.

Hvorfor?

Sikkert i første rekke fordi alle fascistiske, autoritative, nasjonale og korporative idéer har vunnet så stort terreng i Europa og Amerika. Der finnes neppe noen stat nu, som ikke mer eller mindre bevisst har optatt i sig autoritetsprinsippet i en eller annen skikkelse som motvekt mot alle oppløsende idéer — og tross alle nasjonale motsetningsforhold til Tyskland skaper dog dette sterke sympatier for landet som den stat som har overvunnet liberalismen og marxismen, selv om man ikke nærer sympati for nasjonal-socialismen og dens

program i sig selv. Jødernes propaganda mot Tyskland finner derfor ikke overalt en gunstig grobunn.

Dertil kommer at den såkalte antisemitisme har tatt et kraftig opsving nu i næsten alle land. I den førende verdenspresse, i hine aviser i de europeiske hovedsteder, som andre hovedsteders andre aviser citerer som «pressestemmer fra utlandet», og derfor falskelig betraktes som det fullstendige uttrykk for den offentlige opinion, blir denne kjensgjerning omhyggelig fortiet. Derfor kan man lett få den forestilling at alle vesteuropeiske folk står samlet om å brennemerke Tysklands opptreden som en «kulturell verdensskam».

Dette er ikke tilfellet. I Frankrike holder der på å opstå en ny antisemitisk hølge, hvortil ikke minst har bidradd den sterke jødiske utvandring — man sier 40,000 individer — fra Tyskland til Frankrike. Navnlig har myndighetene i grensedistriktene måttet melde fra til regjeringen at man næret alvorlig bekymring for at de innvandrede jøder kunde fortrenge de fastboende handlende og påføre dem en hård konkurranse.

I England finnes i alle samfundsklasser også en sterk antisemitisme — som egentlig ikke kan forbause hos en nasjon som er så racestolt og selvbevisst som den engelske.

Helt utpreget er jødehatet i Europas østlige stater — siden verdenskrigen har der neppe vært noe år hvor ikke der har vært antisemitiske uroligheter i Polen, Tsjekoslovakiet, Rumania, Ungarn og Randstatene.

Alt dette er forsterket ved begivenhetene i Tyskland, hvor jødedommen hadde sin sterkeste borg. Tyskland var den store uundværlige stasjon for den hemmelige jødiske folkevandring fra øst til vest. Her assimilertes

avkommet av østeuropeiske Ghettofamilier og fra Tyskland fikk Vesteuropas og Amerikas mektige jødedom sitt verdifulleste tilsig. Nu er dette ødelagt, broen til vesten er sprengt for det hvileløse nomadefolk, hvad der betyr en tung katastrofe for den universelle jødedom.

På Zionistenes verdenskongress i Prag kom dette tydelig frem: «Vår stilling i det 20. århundre er politisk, økonomisk og intellektuell dårligere enn i det 19. århundre» — sa en av førerne, men naturligvis optar Zionistene begivenheten i Tyskland som en bekræftelse av sine idéer og benytter dem som sådan. Der manglet ovenikjøpet ikke på kongressen stemmer som forfektet den mening, at begivenhetene i Tyskland var straffen for at jødene hadde assimilert sig med det tyske folk og fornektet sin racerenhed.

Der ligger uten tvil noe riktig i dette. Hvis jødene bekjente sig til sin nasjonalitet så vilde de nøie sig med å spille minoritetens rolle, og hadde de forstått *den* hadde der antagelig ikke fantes noen antisemitisme i verden. Ti et egenartet folkeliv, som holder sig innenfor sine naturlige grenser, utfordrer aldri til motstand. Men i Tyskland optrådte jødene ikke som en minoritet, men som den maktbegjærlige hersker — og derfor er det ikke uforståelig at den tyske nasjon mistet tålmodigheten og ønsket å være herrer i sitt eget hus, selv om det er beklagelig at radikale forholdsregler alltid rammer hårdt og ofte rammer urettferdig. Hvis det var riktig burde begivenheten i Tyskland føre jødene inn på selverkjennelsens trange vei og få dem til å gi avkall på å kreve andre rettigheter enn de som tilkommer dem som nasjonal minoritet.

Til veiledning ved de åpne kirkedører.

I «Nordisk Ugeblad» nr. 39 har den kjente danske redaktør *Franz von Jessen* skrevet en artikkel, som fortjener å bli lest i vide kretser, fordi den berører et emne av største interesse for kirkene i alle protestantiske land. Vi hitsetter derfor artiklen in extenso:

«I et protestantisk land som Danmark, hvor verdien og betydningen av de «åpne kirkedører» vel ingenlunde savner forståelse, men har vanskelig ved å trenge igjennem i kirkefolkets bevissthet, hender det ofte, at de katolske kirker og kapeller drar gjester til sig. Noen kommer av nysgjerrighet, andre følger en trang til opplevelse av noe for dem fremmedartet, atter andre lenges kanskje efter en stund i hvile og andakt. Om dem alle gjelder det, at de vil være både prest og menighet velkomne — ja, at Kirken kum kan ønske deres tall så stort, deres besøk så hyppig som mulig. Alle veier fører til Rom — ingen av dem skal være sperret av lukkede porter eller andre hindringer.

Erfaringen har vist, at det store flertall av disse velkomne gjester ved deres opførsel og holdning tilkjenner full forståelse av de hensyn, som skyldes stedet. De tilfelle, hvori disse hensyn tilsidesettes, er så sjeldne og i regelen av så uvesentlig en karakter, at der kan ses

bort fra dem. At dette med rette kan sies, tjener dansk kultur til ære.

Når imidlertid kirkedørene står åpne på vid gap for alle og enhver som går forbi, og når kirker og kapeller ligger på alfarvei i et land, hvis befolknings overveiende flertall tilhører den lutherske statskirke, så kan der reises det spørsmål, om nu også den katolske Kirke på sin side har gjort, hvad der kan ventes av den, for å forberede de velkomne gjester på det besøk, de akter å avlegge, og gi dem en veiledning til fremme av deres forståelse for høiheten og helligheten i det rum, hvis terskel de står i begrep med å overskride?

Så vidt min personlige erfaring strekker, vil jeg være tilhøielig til å svare benektende på dette spørsmål. Derfor blev jeg gledelig overrasket ved under en tilfeldig sommerreises besøk i Randers på den derværende smukke, lille katolske Kirkes indre dør å finne følgende trykte opslag:

Til den besøkende!

Denne kirke tilhører verdens største kristelige samfund, den romersk-katolske Kirke, der har omtrent 360 millioner medlemmer.

Det der forkynnes her er det samme som blev forkynt her i landet i enhver kirke før reformasjonen — det samme Kristi apostler og deres efterfølgere alle dager har forkynt.

I denne kirke er De og andre besøkende ikke alene. Ti i tabernaklet midt for høialteret er Jesus Kristus til stede like så virkelig som han var det i Betlehem og på korset på Golgata. Derfor kneler katolikker foran alteret, og derfor ber vi Dem vise ærbødighet og ikke tale høit i kirken.

De statuer og billeder, som De ser, er ikke gudebilleder. De svarer til de fotografier, som minner om Deres foreldre og venner, når De er borte fra dem. Når De ser en katolikk knele foran et av disse billede, må De altså ikke tro, at han tilber det. Han ber bare den, som billedet fremstiller, om å be for ham hos Gud — på samme måte som De kan be en god venn om å legge et godt ord inn for Dem.

De må heller ikke undre Dem over innsamlingene: de er under messen en deltagelse i ofret, ellers en bønn om hjelp til Deres medmennesker. Å gi er frivillig.

Tro forøvrig ikke det onde og nedsettende, som fortelles om den katolske Kirke. At 360 mill. mennesker, derav mange av de dyktigste og beste, slutter sig til den, burde gjøre Dem tvilende overfor nedsettende påstander om katolisismen.

Tenk alvorlig og rettfærdig, så hører De begge parter og danner Dem selv en mening.

Når De ønsker å høre den katolske oppfattelse av en sak eller ønsker svar på et religiøst spørsmål, så søk det i de katolske bøker, eller henvend Dem til en prest i den katolske prestestand.

Efter min mening gir denne henvendelse til Kirkens gjester av ikke-katolsk tro nettop den korte og klare veiledning der er bruk for, og dens form synes mig like så verdig som sproglig tiltalende. Alt hvad formålet krever er her sagt, så enhver kan forstå det og vil mota et umiddelbart inntrykk av stemningsfylt alvor.

Uten å blande mig i forhold, der ikke vedkommer mig, vilde jeg tilråde, at opslag noiaktig som dette — hvis mig ubekjente forfatter fortjener varm anerkjennelse — blev anbragt på et ioinfallende sted ved inngangen til alle katolske kirker og kapeller, hvis dører her i Danmark står åpne for gjester.

Opslaget i Randers var trykt med en kraftig, letleselig type og anbragt i ramme under glass. Det vilde være en smukk opgave for en dekorativ kunstner å gi teksten — hvorved efter min mening intet er å endre — en kaligrafisk utstyrelse, f. eks. med motiver fra kloster-håndskrifter til initialene, således at veiledningen også i ydre henseende, uten at tydeligheten i noen måte derved behøver å bli forringet, kom til å fremtre som et vidnesbyrd om gammel katolsk kultur på dansk jord.

Franz v. Jessen.

Da Vår Herre var i besøk på Solbakken.

Fortælling fra Vorarlberg av Dr. Franz Michel Willam.

Oversatt av S. T.

(Forts.)

Moren gav efter for Hansemands bønner, men av ganske andre grunder. Gutten glemte alt som laa bak ham og rakte sine hender ut mot den nye vaar, men hun hadde allerede oplevet saa meget som hun ikke kunde glemme. Istedet for brusende fryd bragte vaaren hende et stille vemod og længselsfulde minder om gamle, lykkelige dager som var forbi og som ikke kom igjen. Fortapt i sine egne tanker lot hun Hansemand regjere i grønsaksengene og begyndte at stelle med græsløk-tuerne, hvor de nye skuddene brøt op av jorden som grønne børster. Øinene hendes saa paa de unge planter, men hendes tanker vandret bakover i tiden. Netop disse grønnende græsløk-tuerne mindet hende om den gladeste tid i hendes liv. Paa en slik vaardag hadde hendes brudgom vist hende haven og huset, og dengang hadde hendes hjerte jublet endda yrere end Hansemands nu mens han saadde. Det var jo litet det han kunde vise hende, men det var mere end hun var vant til hjemmefra, og kjærligheten lyste over altting og forvandlet hver jordklump til guld.

Siden den tid hadde græsløkplanerne hendes allerede mange ganger skutt paany, men det var saa meget andet som var skjedd ogsaa —. Manden var kommet til

at ligge under for drikken — den samvittighetsløse vertinden i kroen som bare tænkte paa egen vinding narret ham til det. Og dermed hadde det stadig gaatt tilbake, baade med fortjenesten og med alt andet. For manden hadde sat sig i hodet, likesom for at døive sin samvittighet, at ingen anden end han selv fik lov til at gjøre fjøsarbeidet, stelle ku og smaafæ*). Saa blev det ofte daarlig gjort og endda oftere i utide — men han vilde kunne si at han ialfald passet sine saker og behøvet ikke at la sig by noget av nogen. Naturligvis tok dyrene skade av dette slurvete stellet, melken minket i kua. Men hvis moren saa i sin bekymring for en gangs skyld hadde gaatt i fjøset og melket, saa gjorde hun ikke det op igjen paa lange tider, naar hun hadde overstaatt det uveiret som hun om kvelden fik over sig — det var takken for umaken. Like daarlig gik det med onnearbeidene — naar veiret var pent var manden mest tørst. Endda det var ikke store jordveien de hadde saa var det bestandig de som var sisst færdige. Hvis ikke hun selv hadde tjent litt med søm og brode-

*) Fjøsstellet er mandfolkarbeid, baade hjemme og paa sæteren, i de østerrikske alpebygder.

ring saa hadde de nok hat tiggerposen paa ryggen for længe siden.

Men det lød unektelig svært anderledes, naar en hørte manden fortælle. Han la ut overalt hvor han kom om hvor godt konen hans hadde det — ingen i verden hadde et saa sorgløst liv, pengeskrinet raadde hun med aldeles som hun selv vilde, for det meste visste han ikke engang hvor nøkkelen laa. Det blev bare ikke nævnt noget om at aar ut og aar ind fandtes der ikke en skilling i skrinet.

Moren tænkte paa alt dette som om det var en fremmed sorg som hun hadde hørt nogen fortælle om, alt imens hun med hænderne hyppet den fugtige jord op om græsløken og av og til saa bort paa den gesjæftige Hansemand. Litt efter litt vendte hendes tanker sig fra faren til barnet. Om en uke skulde jo Hansemand for første gang gaa til skrifte og gjøre sin første Kommunion.

Før hadde hun altid haabet paa at fra den dag av skulde hendes forhold bli bedre; hun hadde tænkt at faren vilde vel fra da av ta sig sammen, om ikke for hendes skyld saa ihvertfald av hensyn til den store gutten, som naar han var ædru betød alt i verden for ham. Men eftersom den dagen som skulde gjøre alt anderledes for dem rykket nærmere, skrumpet morens haab ind mere og mere, akkurat som et eple om vaaren, og en ny kold tristhet la sig omkring hendes hjerte.

Det gik ikke lenger an at regne gutten for et barn som ingenting saa eller ikke tænkte noenting ved det som hændte; han visste godt at umaateholdenhet i drikk var syndig. Hvordan skulde hun kunne forhindre at Hans tok skade under disse forhold? Indtil nu hadde hun aldrig snakket et ord med ham om disse ting, men nu syntes hun at redningen maatte netop være om hun la den sorg hun hittil hadde baaret alene ogsaa paa hans unge skuldrer. Hansemand var ikke mange aarene endda, men han hadde god forstand, derfor var det bedre om hun snakket aapent med ham om denne farens feil og om sin egen ulykke end at det enten skulde vokse op i gutten en uvilje mot faren, eller at han i motsat fald bentfrem kunde komme til at ta efter farens eksempel.

Selv bad hun hver eneste dag om at Gud maatte hjelpe dem, saa de kunde faa det godt igjen, som de engang hadde hat det. Fra nu av skulde Hans hjelpe hende med at be, og det fandtes ikke bedre leilighet til at lægge denne nye byrde paa ham end netop nu, like før hans første skriftemaal og kommunion. I havens varme solskin som blev endda sterkere av reflekserne fra muren kom det over hende en saan rar vekhet. Den blandet sig med langfredagstanker, og hun kjendte en uimotstaaelig trang til at betro alt det som hun haabet og frygtet til nogen — selv om det bare var et barn som hørte paa hende.

Efterat Hansemand hadde faat frø-æskan i hænder skjænket han ikke lenger moren nogensomhelst oppmerksomhet. Med riveskaffet trakk han op furerne, ivrig bøiet over den dampende jord. Saa saadde han, korn efter korn, og han følte sig saa stor og saa viktig ved det som han ikke bare la ned de frø Gud hadde

skapt, men som han skapte planterne nye ut av sit eget sind, med rot og stilk og blader og blomster. Under dette forsøkte han at opdage enslags overensstemmelse mellem frøenes form og billedet av planten utenpaa papirposen, for han syntes ikke at det passet, der var ikke nogenslags likhet mellem frøet og planten. Dette faafængte arbeide ergret ham ikke saa litet, og han vilde nok ha begyndt at bruke sig høilydt, som han pleiet, hvis ikke moren hadde været tilstede. Men mangelen paa likhet mellem frø og plante blev bare værre og værre — her hadde han for eksempel nogen frø som saa ut som smaa raattne træsmuler, av dem skulde det bli mørkerøde, svære runde rødbeter med flotte haler, og atpaa til skulde de faa nydelige mørkerøde blader som han syntes maatte være likesaa delikate som den tykke rotstokken. Da han skulde til at saa blomsterfrøet naadde hans mishag allikevel toppunktet. De straalende spraglede karseblomsterne der saa ut som fløil ned i svelget skulde komme ut av frø som ikke lignet noenting andet end en liten indtørket snile!

(Forts.).

Svenske helgenlegender.

Fra fornsvensk helgenlegendarium ved Iwan B---W.

SANKT AMBROSIIUS.

I pave Damacius' dager var Theodosius romersk keiser. En ridder som var keiseren meget kjær blev drept ved et oppløp. Keiseren tok en fryktelig hevn, idet han lot over 7000 menn drepe, både skyldige og uskyldige. Efter dette drap kom han til Milano og vilde gå i kirken påskeaften.

Sankt Ambrosius forhindret hans kirkegang og erklærte hans blodbesudlede hender uværdige å nærme sig Guds alter.

Herimot innvendte keiser Theodosius: «Kong David drepte uskyldige og dog gikk han inn i Guds tempel.»

Ambrosius svarte: «David gråt over sine synder forinnen han kom inn i Herrens tempel» — og han refset keiseren med strenge ord til denne gråtende gjorde bot og han stod utenfor kirken til biskopen ledet ham inn.

Ambrosius var en romersk statholders sønn. Da han lå i vuggen svermet bier omkring hans munn — et tegn på hvor søt og husvalende hans tale skulde bli.

Keiser Valentinianus gjorde ham til styresmann over to riker. Han kom til Milano med et lysende følge nettop da de kristne hadde bispevalg. Da ropte et barn i sin vugge: «Ambrosius biskop! Ambrosius biskop!» Og med en munn istemte alt folket barnets rop.

Ambrosius satte sig da på dommerstolen og truet hver mann med døden, som vovet å kalle ham biskop. Men med trusler bragte han dem ikke til taushet, og derfor flyktet han fra dommerstolen og vendte først om kvelden tilbake til byen. Borgerne låste alle byens porter for ham og sendte brev til keiseren med bønn om å få ham til biskop.

Ambrosius som ennå var katekumen blev nu døpt og åtte dager senere blev han viet til biskop. Han var den første innen den hellige kirke som diktet sanger og hymner.

Da Ambrosius lå på sitt siste skrev han en bok om psalteren. Hans skriver så en lue fra himmelen stå som et skjold over hans hode og gå ut gjennom hans munn, og biskopens ansikt var hvitt som sne. Dette var siste dagen Ambrosius skrev eller lot skrive.

Greven av Milano kom med alle fornemme menn i landet til Ambrosius under hans siste sykdom. Og de bad ham leve lengere — Gud skulde forvisst gjøre ham til viljes og hans død skulde være landet til stor skade.

Ambrosius svarte til dette: «Jeg har levet slik blandt menneskene at jeg uten å skamme meg vover å leve. Jeg frykter heller ikke døden, ti jeg har en god Herre.»

Anmerkninger:

Pave Damasius I død 384. Keiser Theodosius I død 395. Ambrosius var sønn av en romersk overstattholder i Gallien, blev år 369 utnevnt av keiser Valentinianus (død 375) til konsular over Nord-Italia, 374 biskop i Milano, død 397. Under et folkeopløp i Thessalonika hadde noen av keiserens embedsmenn blitt drept. Keiseren lot da til straff herfor på kappløpsbanen i byen nedhugge 7000 mennesker — uaktet han forut på Ambrosius' forbønn hadde lovet å tilgi byen.

Herhjemme: —

«ST. OLAV»S

førstkommende nummer vil i anledning misjonssøndagen utgå som et special-nummer for misjonen.

OSLO. St. Halvards lokalforening av St. Olavs Forbund hadde søndag den 8. oktober et meget vellykket møte. — Foruten sognepresten var pastorene Bzdyl, Gorrissen, Notenboom, de Paepe og Ugen tilstede. Ialt kunde formannen, herr Dag Jensen, ønske ca. 60 tilhørere velkommen, idet han samtidig — som han sa — benyttet anledningen til spesielt å rette en velkomsthilsen til pater Notenboom, som nu snart skulde overta sogneprestembedet i St. Halvard. — Derefter holdt pastor Laudy et meget interessant foredrag om nasjonalsocialismen, som slo godt an og blev lønnet med sterkt bifall. Efter foredraget var der selskapeleg samvær ved den allestedsnærværende kaffe-og-kaker og utlodning av en elegant fylt konfekt-eske og en ditto tom pengepung. Den hele tilstelning var meget vellykket. t. t.

OSLO. St. Birgittaforeningen, St. Halvards menighet, avholdt mandag 9. ds. en meget vellykket patronafest. Foruten den nuværende sogneprest og pater de Paepe var også pater Notenboom tilstede. Festen innlededes, kan man si, med en vakker utstilling av de flittige damers henders gjerning: de forskjellige vakre paramenter som er blitt forarbeidet ved mandagsmøtene, og noen av de ministrantdraktene, som også er blitt sydd i den senere tid. Det som særlig preget denne utstilling var de smakfulle og originale mønstre og farvesammensetninger — og på forespørsel oplyste damene med takk-

Velkommen!

Pater Theophanes Notenboom O. F. M.

Den nye sogneprest til St. Halvard er nu ankommet til Oslo og har tatt ophold i prestegården i Urtegaten for å lære sproget og sette sig inn i norske forhold. Ved høimessen i søndags opfordret den nuværende sogneprest menigheten til å ta godt imot den nye sjelehyrde og støtte ham i hans vanskelige oppgave ved å møte ham med kjærlighet og tillit og ved å inneslutte ham i sine forbønner.

Pater Notenboom kommer via Bergen like fra Weert i Holland.

nemlig glede og stolthet at både mønstre og farver skyldtes den forrige sogneprest pastor Breukel, hvis kunstneriske sans og dyktighet alltid elskverdig var blitt stillet til rådighet for foreningen. Efter at utstillingen var blitt tilbørlig beundret — hvad den fortjente i fullt mål — gikk man tilbords — et riktig festbord med mange blomster. Formannen, fru Anne Hansen — den populære «tante Anne» — bød velkommen og rettet en særlig velkomsthilsen til den nye sogneprest. Efterpå holdt sogneprest Laudy en anslående tale, hvor han særlig fremhevet pastor Breukels fortjeneste av de vakre resultater av foreningens arbeider og foreslog avsendt en hilsen til ham, hvilken tanke fikk en begeistret tilslutning. Efterpå var der musikalsk underholdning og selskapeleg samvær og alle var enige i at det hadde vært en ualmindelig hyggelig fest, så man skiltes med megen takk til styret, som ved en slik anledning har

størsteparten av arbeidet og æren for at vi andre kan ha en god og glad stund.

FREDRIKSTAD. St. Birgittas menighets patronatsfest blev feiret med stor høitidelighet søndag den 8. oktober. For anledningen var monsignore dr. K. Kjelstrup kommet på besøk, og takket være hans høimessepreken og foredrag i aftenandakten blev festen en sann opplevelse for hele menigheten. I felleskommunionen under 8-messen, som blev forrettet av mgr. Kjelstrup, deltok omtrent hele menigheten. Sognepresten preket om den enhet og kjærlighet som kommunionen innebærer, fordi vi alle «tar del i det ene brød», som Paulus sier. I den hellige kommunion forenes vi med Kristus og med Hans ønske og lengsel etter kjærlighetens vekst iblandt oss. Under høimessen, som blev forrettet av sognepresten, holdt monsignore Kjelstrup dagens festpreken om det liv som troen skaper, om hellighet som troslivets frukt. Med stor styrke forkynte han troslivets rikdom. Vår tids uro og utilfredshet viser oss at når menneskene glemmer og tilsidesetter Gud for å gå sine egne veier, gjør de seg selv utilfredse og ulykkelige. Det åndelige liv forsømmes og menneskenes dypeste lengsler blir utilfredsstilte. Under høimessen sang kirkecoret Notre Dame-messen. Den vakre sang bidrog mektig til å forene alles sinn og bønn om messens store offerhandling.

Det var fullt hus under andakten da monsignore Kjelstrup holdt foredrag over emnet: «Er pavedømmet et rike av denne verden?» Etter først å ha omtalt den bemerkelsesverdige konstallasjon i angrepene på pavedømmet, idet man såvel fra radikalt og ateistisk som fra kristelig-sekterisk hold retter de voldsomste beskyldninger mot pavestolen for verdslighet, fremholdt mgr. Kjelstrup en del grunnsetninger som må tas i betraktning for å kunne forstå og vurdere pavedømmets ytre manifestasjoner. Navnlig understreket han at Kirken som av Kristus var ment til å bli en verdenskirke, ikke kunde la seg hemme og binde av et ensidig jødisk orientalsk preg. Kristus selv fulgte sitt lands og sin tids skikker, men det var ikke Hans mening at disse derfor skulde få gyldighet for hele verden. Eftersom Kirken vokste, i overensstemmelse med Kristi profetier, måtte den få en organisasjon som svarte til de nye behov. En utvikling måtte foregå forat Kirken skulde være istand til å gjennomføre sin oppgave. — Derefter refererte monsignore de forskjellige anklager som fremsettes mot pavedømmet og gjendrev disse, idet han særlig understreket at den katolske Kirke med pavedømmet er den historiske oppfyllelse og virkeliggjørelse av Kristi ord om Kirken. Bygget på Petrus er den katolske Kirke alene forblitt tro mot Kirkens evangeliske innstiftelse. Kristus bygget sin Kirke på Petrus og den katolske Kirke hevder at det gis ingen annen grunnvoll for den kristne Kirke. Fordi den er bygget på Petrus — Klippen — derfor står den urokkelig etter alle disse århundreder. Den er ikke som verdslige riker der skifter med tidene, men evig og uforgjengelig.

Det klare og instruktive foredrag blev påhørt med spent oppmerksomhet av den store forsamling, hvor der også var mange anderledes-troende.

Efter andakten var det menighetsfest i foreningslokalet. — Efterat Olavshymnen var sunget, ønsket sognepresten alle velkommen og rettet en hjertelig takk til hedersgjesten, mgr. Kjelstrup, fordi han ved sin preken og det strålende foredrag hadde patronatsfesten til en minnerik opplevelse for hele menigheten. Sangkoret lot oss høre «Birgitta-sangen» og «Norge,

hør din fortid kaller». Fru Müller sang Borgs «Hvad tenker du om himlen» og Mozarts «Ave Verum». D'herrer Schwar-zott sr. og jr. samt Z. Backer jr. spilte «Sølvet» av Lammers og «Når fjordene blåner». — Alle høstet stor og vel fortjent applaus.

Ennu en gang hadde mgr. Kjelstrup stillet seg til disposisjon. Han fremviste lysbilleder fra Rom og gav i denne forbindelse et fengslende kåseri. Man måtte spørre seg selv: hvor lenge skal vi ennu måtte vente på å høre ham i kringkastningen? St. Olavsforeningens formann, arkitekt Leo Müllers varme ord og forsamlingens spontane og hjertelige hyldest gav et tydelig uttrykk for alles takknemlighet.

ARENDALE. I solskinn og varme som på en ekte sommerdag gikk vi op til vårt lille kjære kapell. For første gang efter oppusningen skulde høimessen feires der, og vi hadde spenning og feststemning i blodet. Vi hadde fulgt arbeidet skritt for skritt, og den stakkars maler hadde hatt sin sure nød før Birgittaforeningens damer, der hadde samlet inn midlene til oppusningen, kunde bli enige om farvene. Men nu, da arbeidet er fullført, er vi svært fornøide med resultatet. Kapellet er blitt lyst og vakkert, minner meget om en liten klosterkirke med de lysegule vegger i mørkebrun innramning. Vår sogneprest hadde lovet oss en overraskelse, og den så å si møtte oss like ved inngangen i skikkelse av en ualmindelig vakker løper, der gikk fra kapellets dør til trappen ved alterringen. De skønne farver i løperen gjorde stor virkning mot kirkens enkle, diskrete farvetoner. En herlig preken fikk vi også om Maria, der ved at hun blev Frelserens mor også er blitt hele verdens mor. Gud signe det lille kapellet vårt, der ikke for så svært lenge siden var et lysthus i den gamle vakre have, som tilhører St. Xaverius-søstrene. I. H.

ARENDALE. Den 4. oktober var der fest i Arendal til ære for vår ordensstifter den hellige Franz av Assisi. Kl. 8.15 sangmesse ved pastor Maesch fra Kristiansand. Alle skolebarna og mange andre medlemmer av vår menighet gikk til den hellige kommunion. Kl. 6 eftermiddag var der møte for Franciskus' tredje orden. Alle medlemmer var tilstede, likeledes pastor Maesch, pater Hol og flere andre. Pater Leo van Eekeren holdt i anledning dagen en gripende tale om Franciskus' ånd. Derefter blev det Allerhelligste Sakrament utstillet. Broder Olav Larsen var ministrant. Efter andakten minnedes man den hellige Franciskus' dødstime efter den tredje ordens rituale. — Franciskus-søstrene sang under andakten.

Broder Antonius.

— og derute:

ELSASS-LOTHRINGEN. En komité er dannet for å forsvare de katolske interesser i undervisningen og har utsendt en protestresolusjon mot understatssekretærens dekret om den obligatoriske religionsundervisnings ophevelse i skolene. Resolusjonen viser hen til den almindelige stemning for å beholde religionsundervisningen som best vises ved at av 215,000 elever har kun 437 ønsket dispensasjon fra denne.

MÜNSTER. Paven har utnevnt grev Clemens von Galen til biskop av Münster. Den nye biskop har studert ved universitetet i Innsbruck og er 57 år gammel. Han blev presteviet i Münster 1904 og blev efter senere å ha virket såvel der som i Berlin sogneprest ved St. Lambertikirken i Münster, hvorfra han nu er kalt til sin nye høie verdighet.